

MOY A-DRO DHE

{s} HA {j}:

PY**S**I PO PY**J**I?

Ken George

an Bennseythun Gernewek

2015

Gerva yethoniethek

Hwythellans *assibilation*

Chanj a gensonenn dhe [s] po dhe [z]

Stevnikheans *palatalization*

Chanj a son dhe gensonenn stevnikhes,
r.e. [dʒ]

Hwythellans yn yethow germanek

- Sowsnek *What is that? That is water.*
- Iseldiryek *Wat is dat? Dat is water.*
- Almaynek *Was ist das? Das ist Wasser.*

Yma yn Almaynek hwythellans $t > s$ orth diwedh geryow, hag $t > ss$ yn kres.

Hwythellans yn Kernewek

- Bretonek *Emañ an tad o krediñ en Doue.*
- Kembrek *Mae y tad yn credu yn Nuw.*
- Kernewek *Yma an ta**s** ow kry**si** yn Duw.*

Yma yn Kernewek hwithellans orth diwedh geryow hag yn kres geryow; ottomma dyffrans bras ynter Kernewek ha'y diw yeth-hwoer.

Hwythellans yn Voc. Corn.

- An niver a ensamplow gans <s> yw:

<u>Bagas</u>	<u>r.e.</u>	<u>KK</u>	<u>Niver</u>
/-d/	<i>tat</i>	tas	2 / 106
/-d-/	<i>lagat</i>	lagas	0 / 22
/-nt/	<i>guins</i>	gwyns	15 / 17
/-nt-/	<i>camhinsic</i>	kammhynsek	6 / 10

Ytho, hwythellans /nt/ a hwarva kyns hwythellans /d/, herwydh Voc. Corn.

P'eur y hwarva hwythellans? (1)

(herwydh henwyn-tyller)

- *-nt* > *-ns* 1233
- *Rid-* > *Rys-* 1250
- *Bod-* > *Bos-* 1257
- *Nant-* > *Nans-*, *Pont-* > *Pons-* 1273
- *-coyt* > *-coys*, 1275
- *Cut-* > *Cos-* 1282
- *Madek* > *Masek* 1338

Mes *pepliden Warnungens* a veu skrifys c.1153.

P'eur y hwarva hwythellans? (2)

Ytho, hwythellans yn kres geryow

(kepar ha *Madek* > *Masek*)

a hwarva **wosa** hwythellans yn leow erell.

Ensamplow dhe les:

istorek

war an mappa

*Bos***kedek** 1278

Bokiddick

*Bos***kadek** 1302

Boscadjack

*Coy***s***madoc* 1314

Cutmadoc

*Re***s***caradec* 1249

Rosecraddock

Hwythellans orth penn geryow

ow thas y'n tekstow

MC.0551a mara sew 3e voth ow 3a**s**

OM.0472 ha banneth ov tha**s** kefrys

PC.1124 yn della yv both ow tha**s**

RD.2384 sur ef a wylfyth ow tha**s**

BM.2206 indella ytho ov thay**s**

BK20.50 kynteffa ow tha**s** an beth

TH36r38 Me a vyn govyn worth ow tha**s**

CW.1185 now god speda theis ow thase**s**

Chee taze Why tazowe (Geo. Fox, 1655)

Hwythellans ha stevnikheans yn kres geryow

krysi y'n tekstow

OM.0233 thyso ny vennaf cresy

PC.2963 ny a wra ynno crygy

RD.1423 fettel allaf vy crygy

BM.0971 in crist yma ov cresy

TH01v21 why a res vnderstondia ha cresy

TH19r39 ow crege in crist

SA59r35 rag ne geran crygy

CW.1600 ny allaf cryge henna

Sywyansow bys lemmyn

- Orth diwedd an ger,
an /d/ koth yw skrifys <s>;
hemma a dhiskwedh hwythellans.
- Yn kres an ger,
an /d/ koth yw skrifys <s> po <g>;
martesen an <s> a dhiskwedh hwythellans,
ha'n <g> a dhiskwedh stevnikheans.
Ottomma an gudynn a vynnav hy digelmi.

krysi ha *krysys* y'n tekstow

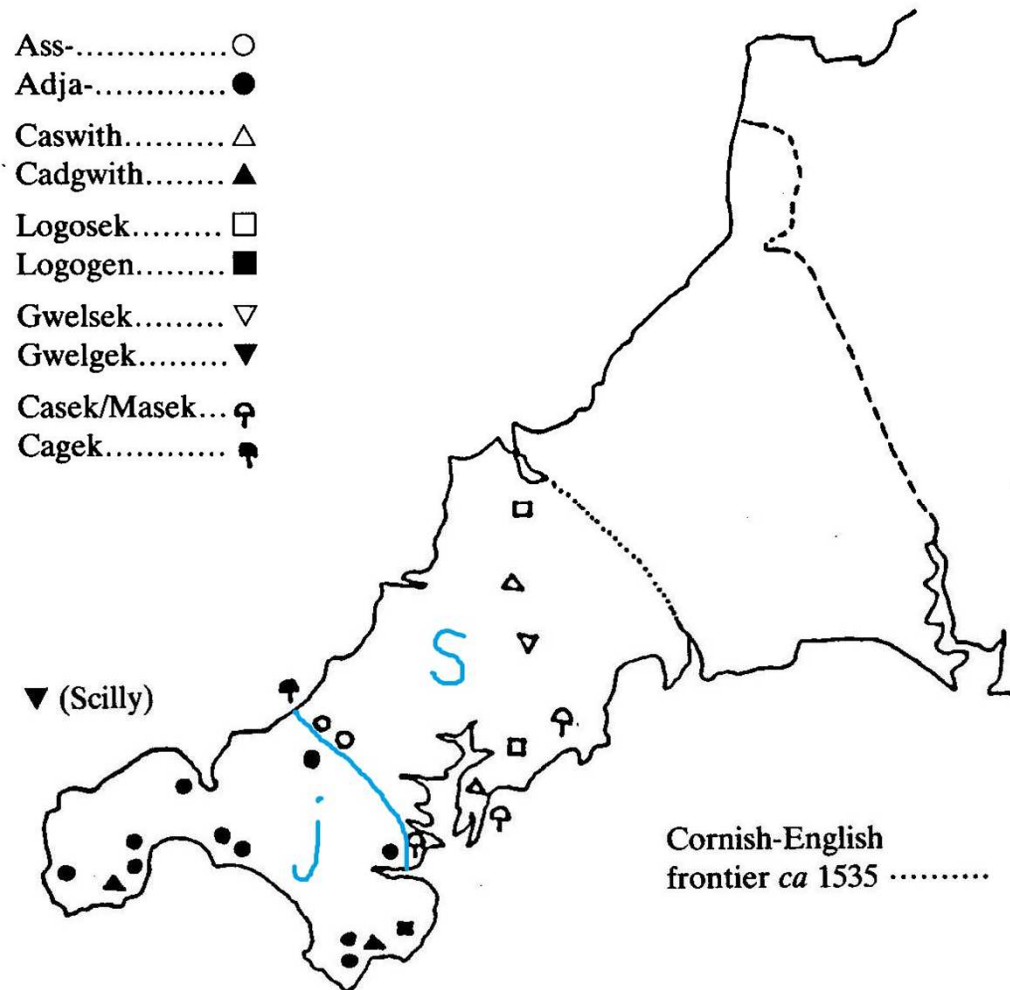
	MC	OM	RD	PC	BM	BK	TH	SA	CW
<s>	- -	10	1	3	5	0	22	0	0
<g>	- -	0	4	29	0	1	2	1	7

Diworth an niverow ma, ha diworth geryow erell
avel *pysi*, y hyllir ranna an tekstow yndellma:

s s j j s j sj j j

Hemma a veu diskudhys gans Nicholas Williams.

Mappa {s} ha {j} herwydh Williams (1990)

Williams a
worras 25 tyller
war y vappa; ev
a gemmyskas
kedhlow diworth
oesow dihaval.

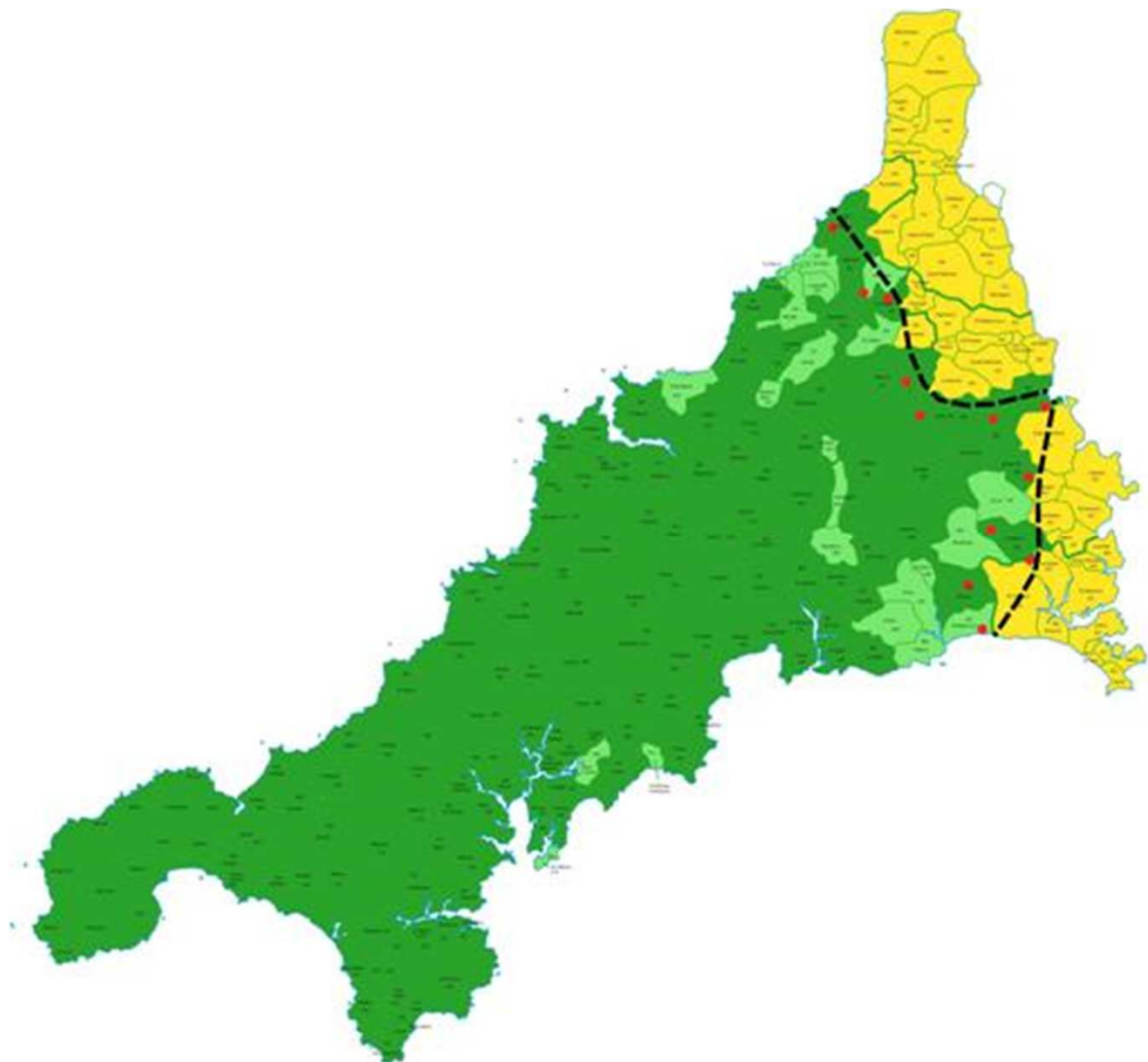
HENWYN-TYLLER

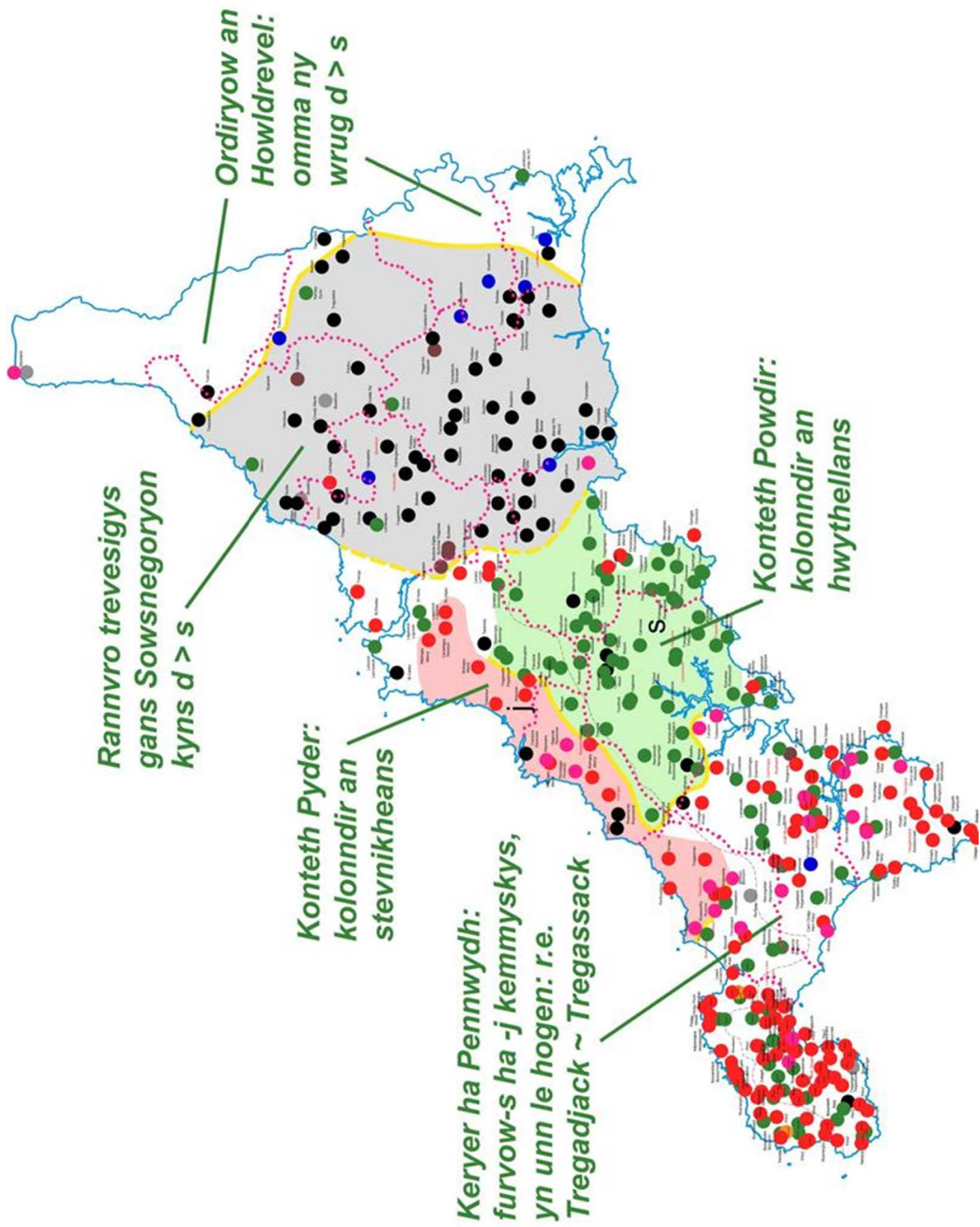
A-DHIA 1600

Liwyow war vappow

- du <d, t>
- loes <th> chanj yn Sowsnek
- gwyrddh <s> hwythellans
- rudh { j } stevnikheans
- rudhvelyn <sh, ch>
- gell <r>
- purpur { s } ha { j } kemmysk

Pub ensampel a /d/ > <s>

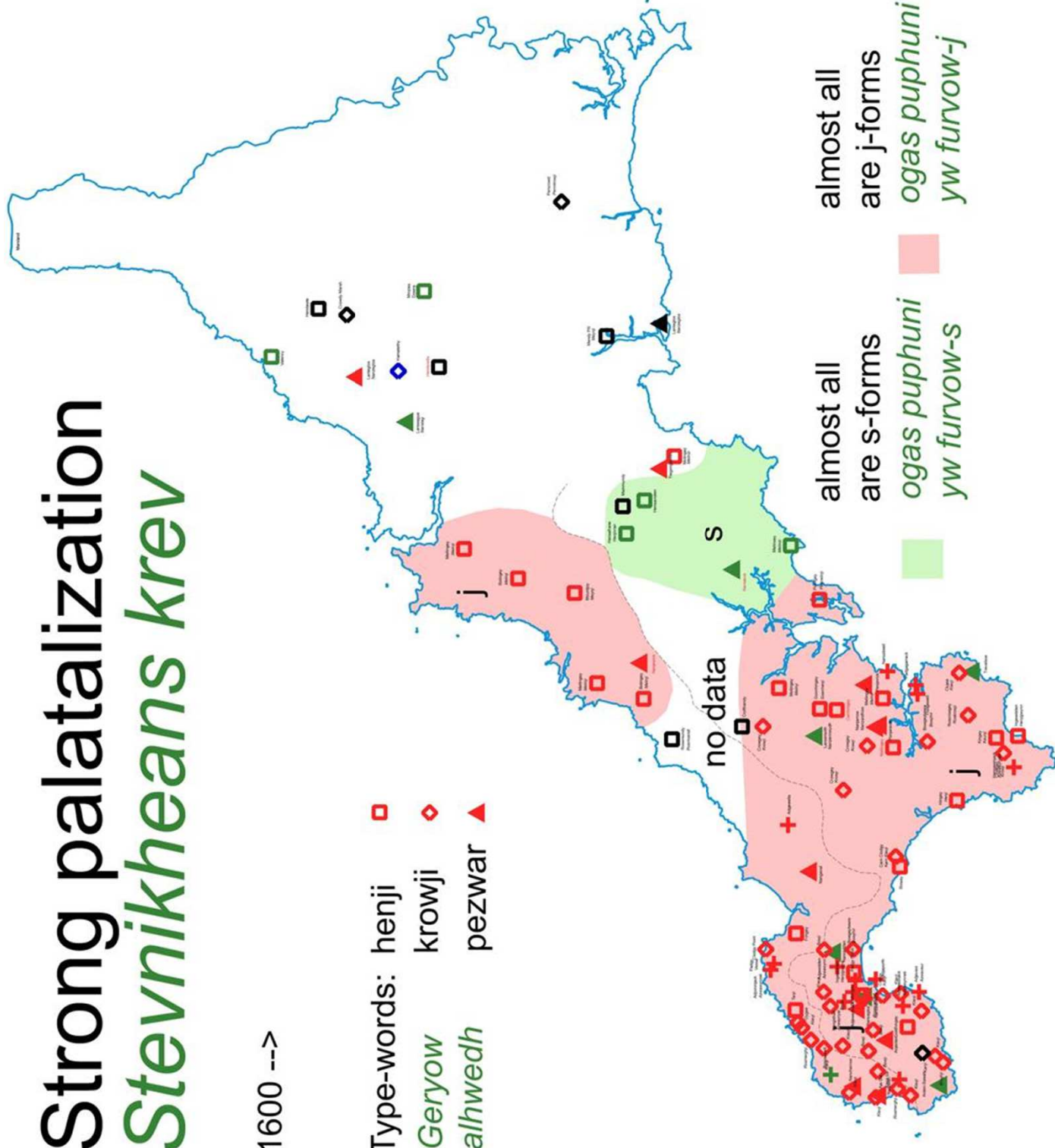
Strong palatalization

Stevnikheans krev

1600 -->

Type-words: ◻ henji
◊ krowji
▲ pezwar

Geryow
alhwedh

Medium palatalization

Stevnikheans kresiek

1600 -->

Type-words: Masek

gwynsek

Izi

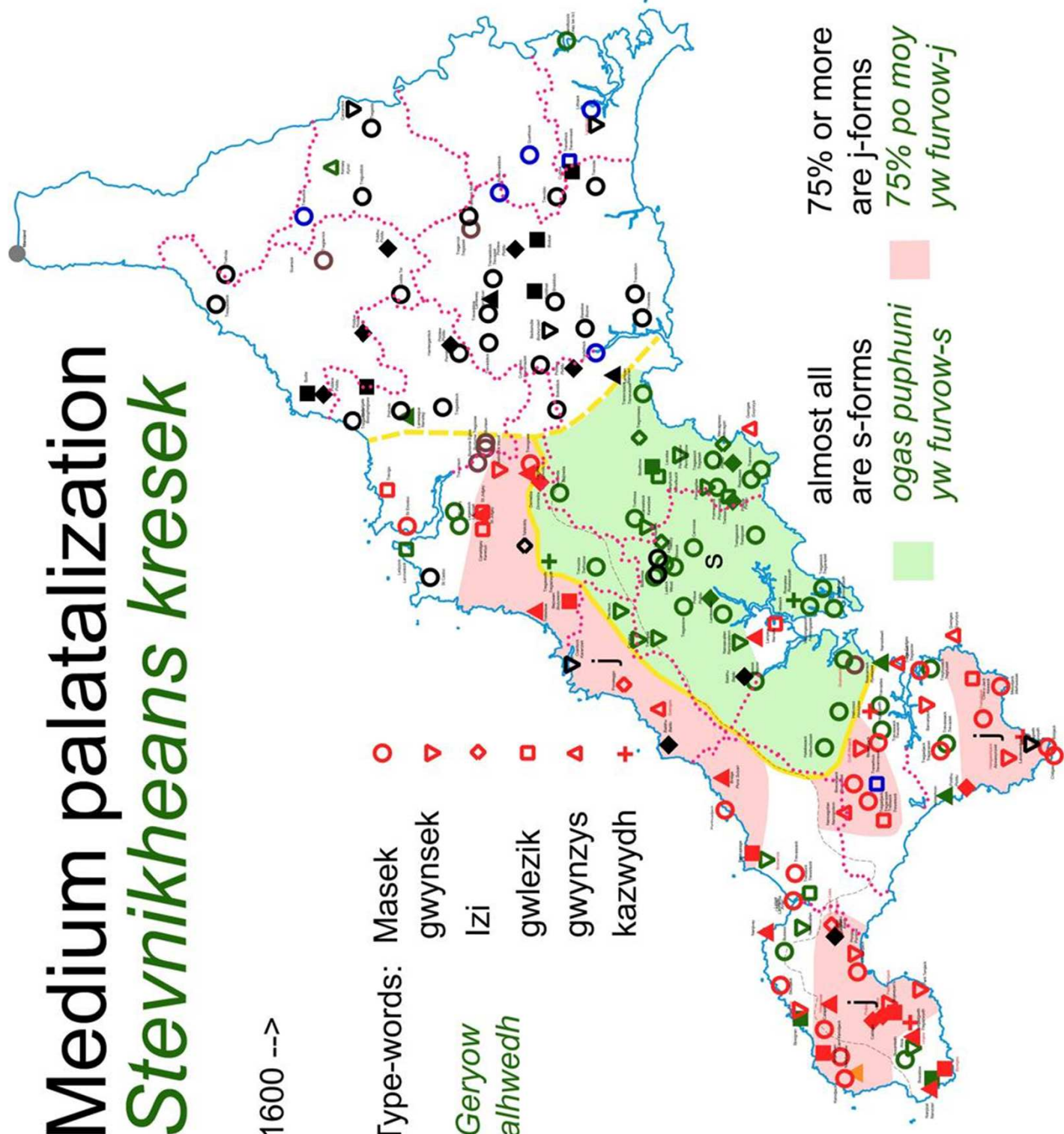
gwlezik

gwynzys

kazwydh

Geryow

alhwedh

Weak palatalization

Stevnikheans gwann

Period: late1600 -->

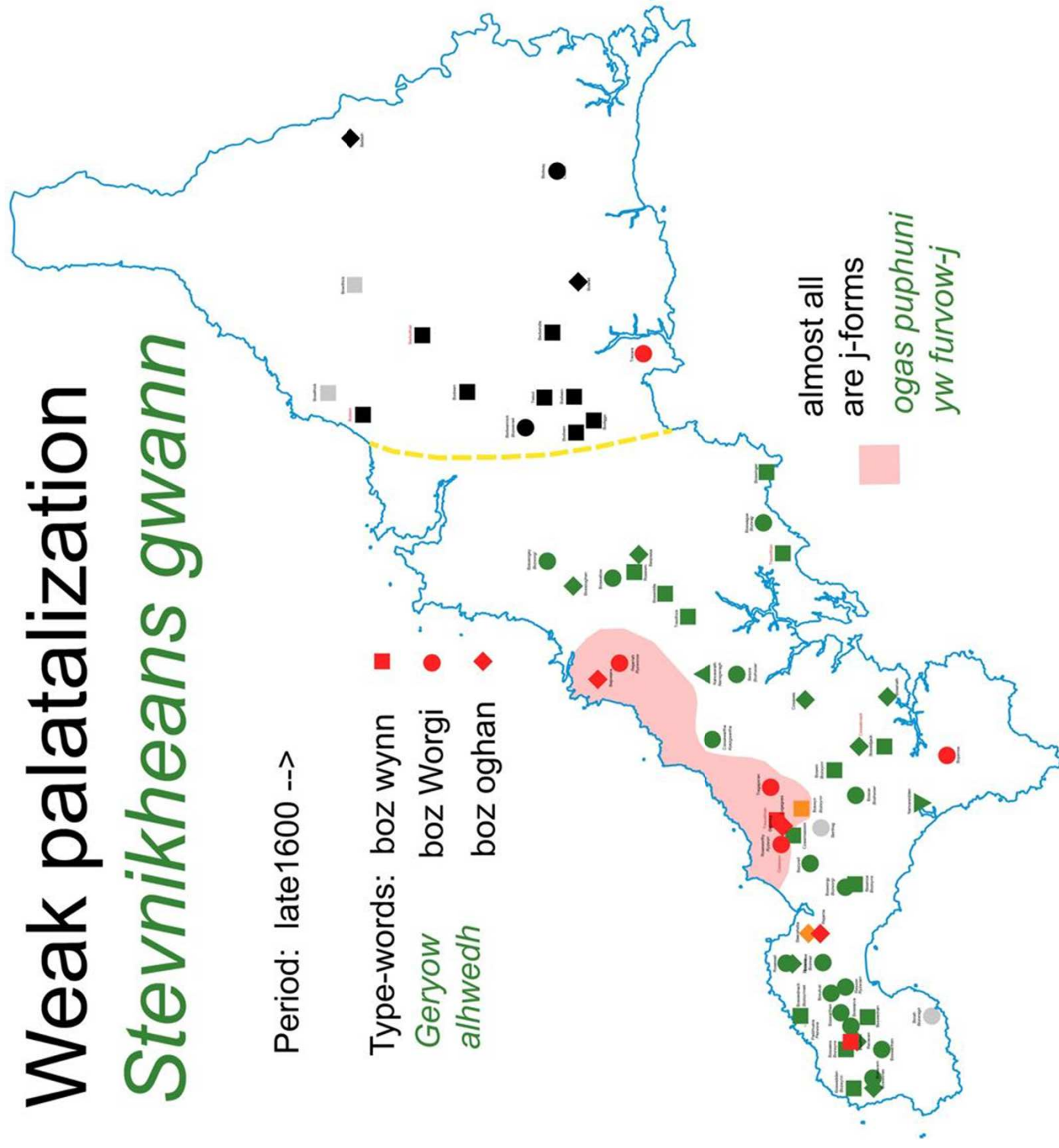
Type-words: boz wynn

Geryow

boz Worgi

alhwedh

boz oghan

HENWYN-TYLLER

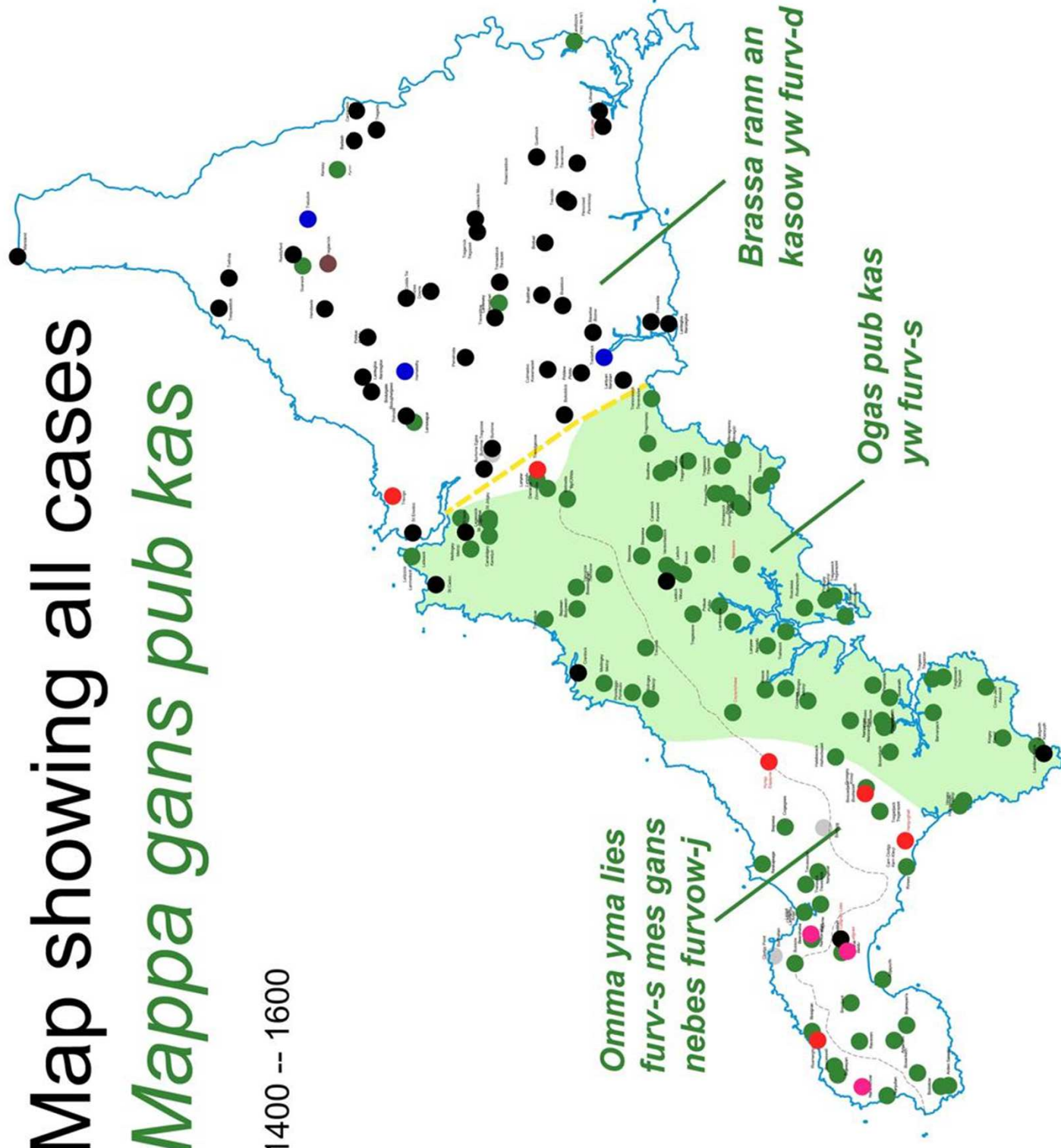
1400 - 1600

Termyn an skrifennow
yn Kernewek Kres

Map showing all cases

Mappa gans pub kas

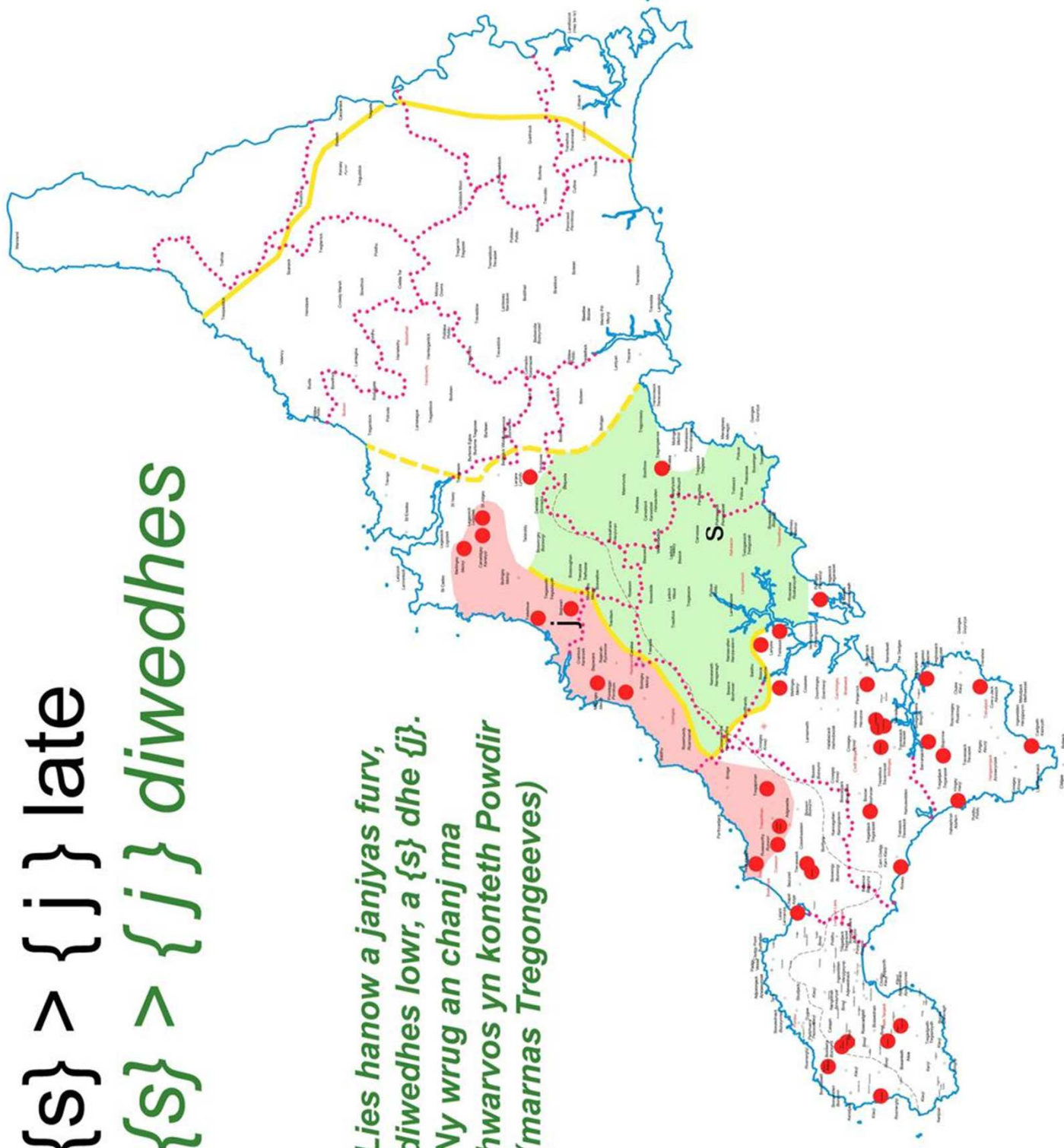
1400 -- 1600

$\{s\} > \{j\}$ late

$\{s\} > \{j\}$ diwedhes

*Lies hanow a janiyas furv,
diwedhes lowr, a {s} dhe {j}.
Ny wrug an chanj ma
hwarvos yn konteth Powdir
(marnas Tregongeeves)*

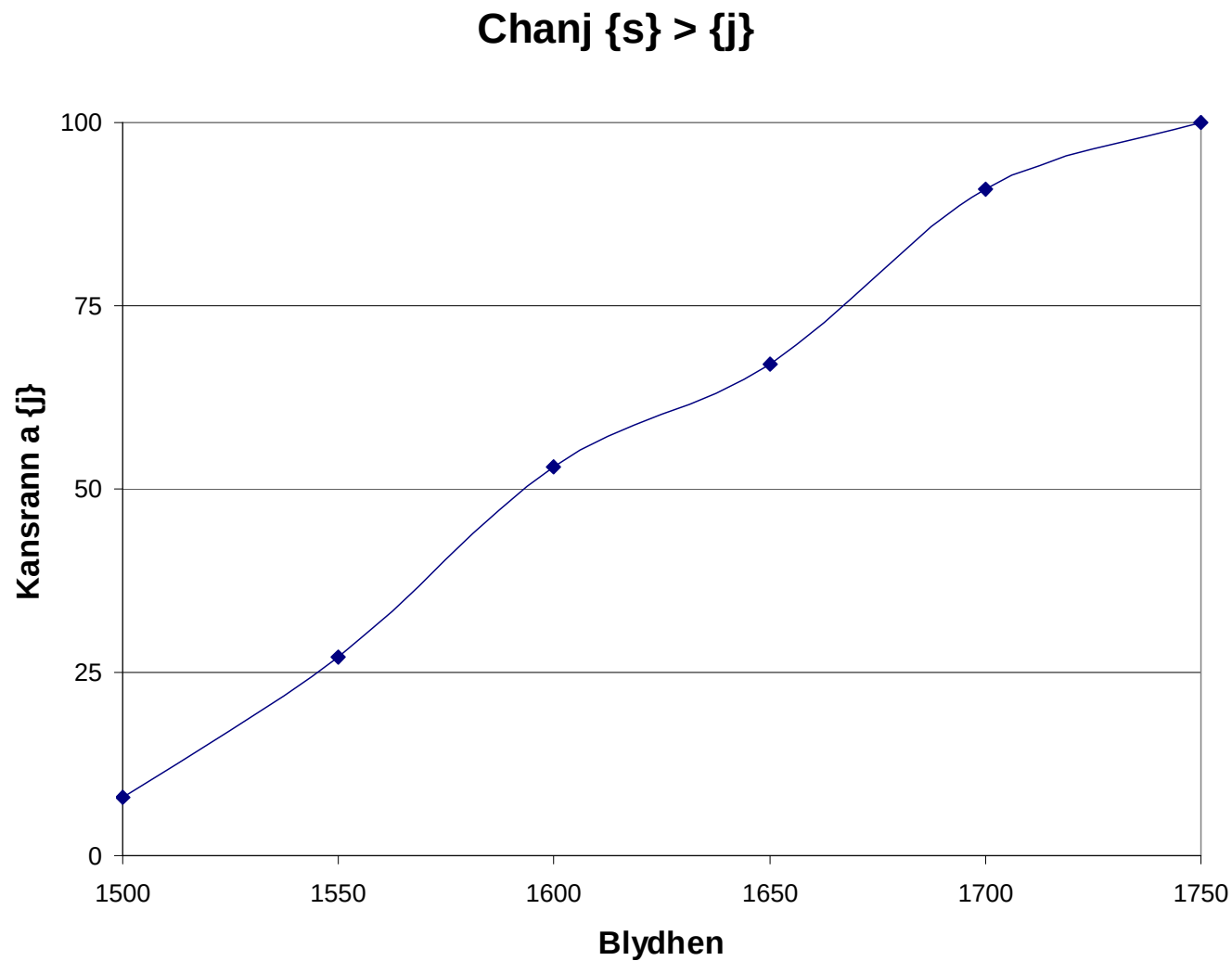

Tregongeeves

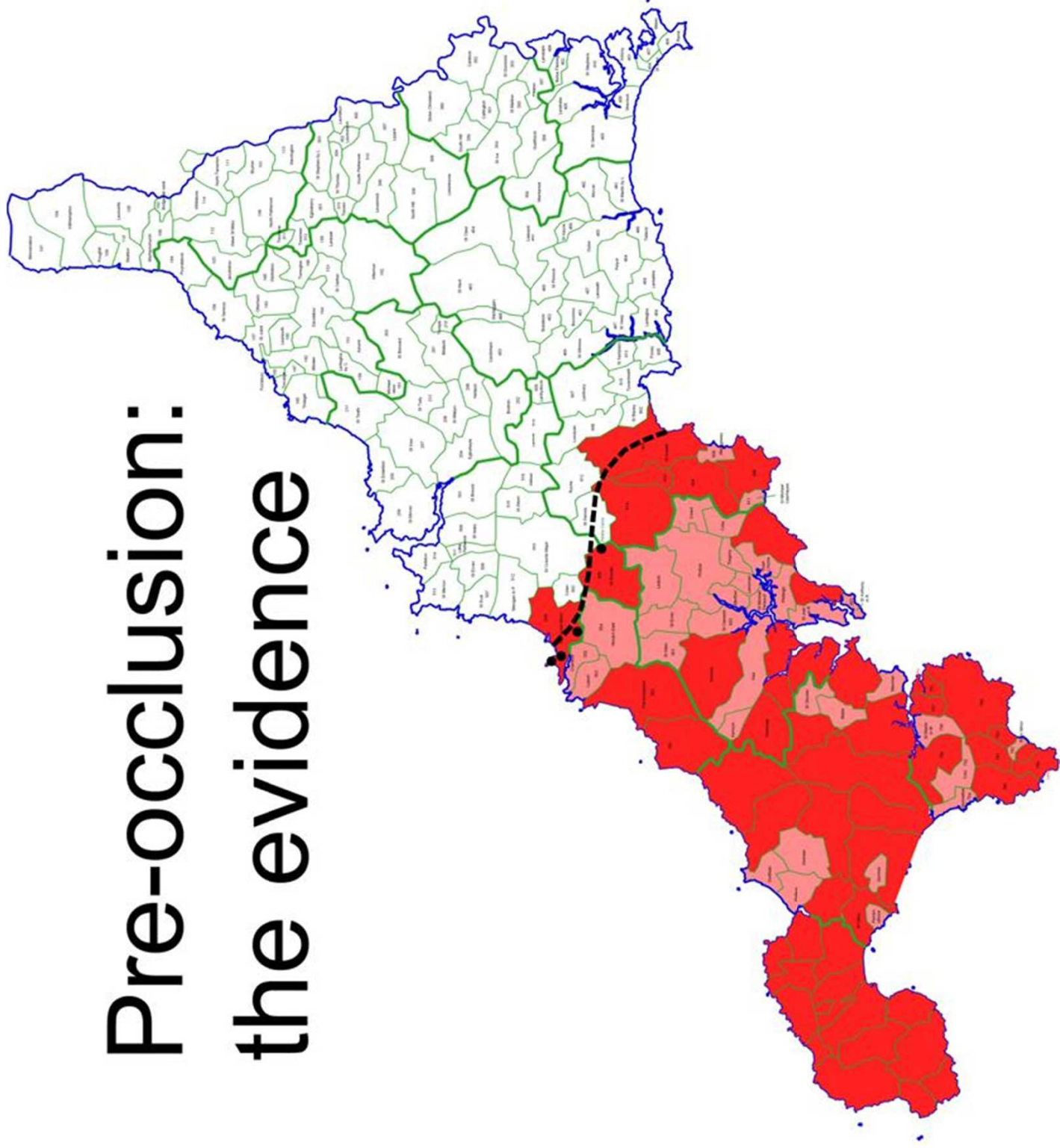
1357 Tregensyvys Son an hanow ma yw
1370 Tregensyvys kepar hag *a'n jeves*.
1409 Tregenseves Ottomma moesenn ow
1508 Tregynteveys tiskwedhes fatell vedha
1545 Tregyngevys *an jev-* skrifys:
1884 Treganjeevs

	MC	OM	PC	RD	BM	BK	TH	SA	CW
{s}	0	0	0	0	1	0	2	- -	0
{j}	16	8	16	14	14	20	24	- -	7

P'eur y hwarva {s} > {j}? 1594

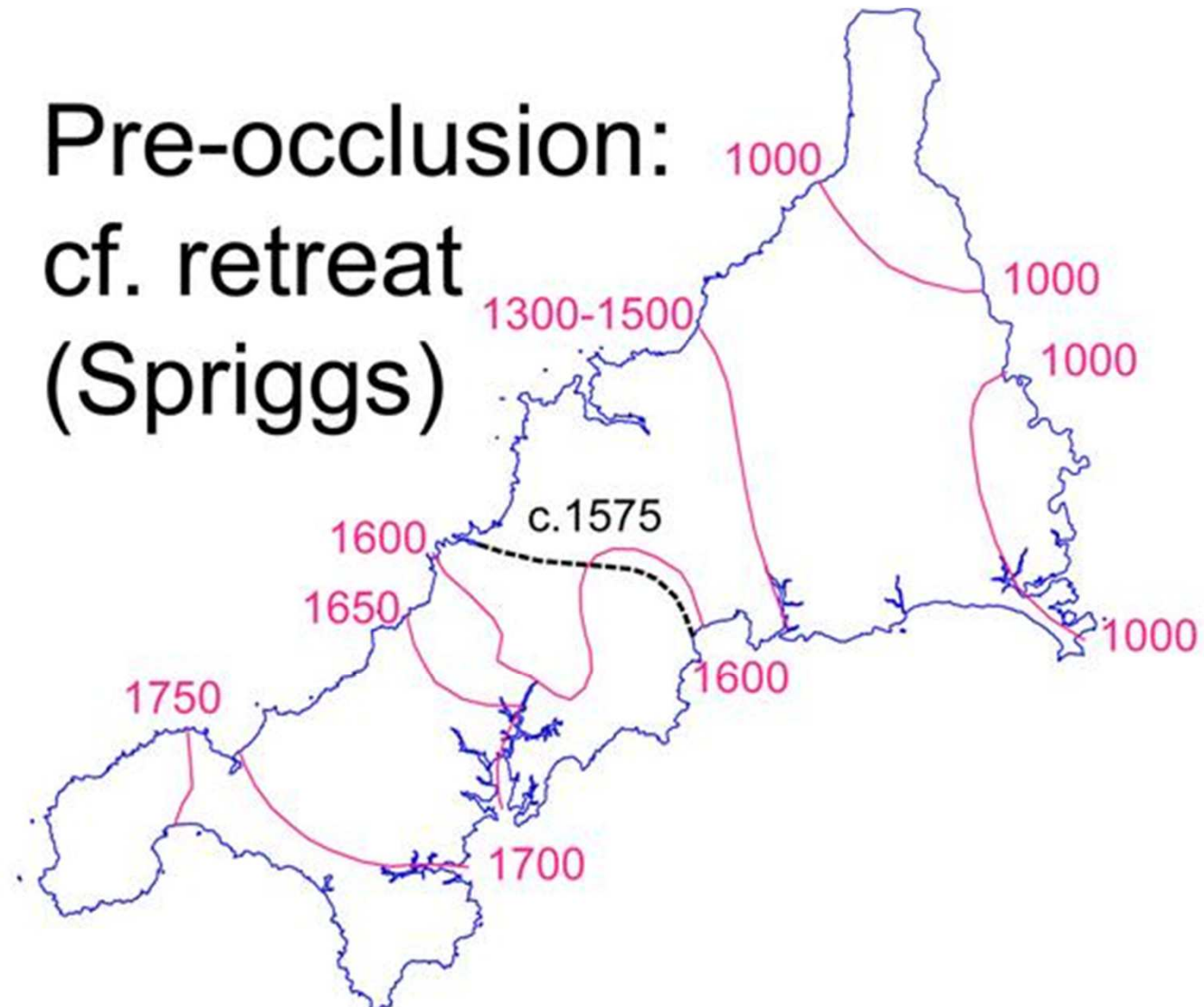

Pre-occlusion: the evidence

<dn> ha <bm> yw unnver
gans an kildennans

Pre-occlusion:
cf. retreat
(Spriggs)

Chanjyow son

-nnick

-nnack

-dnack

-dnick

[-nnɛk] > [-nnak] > [-dnak]

c.1525

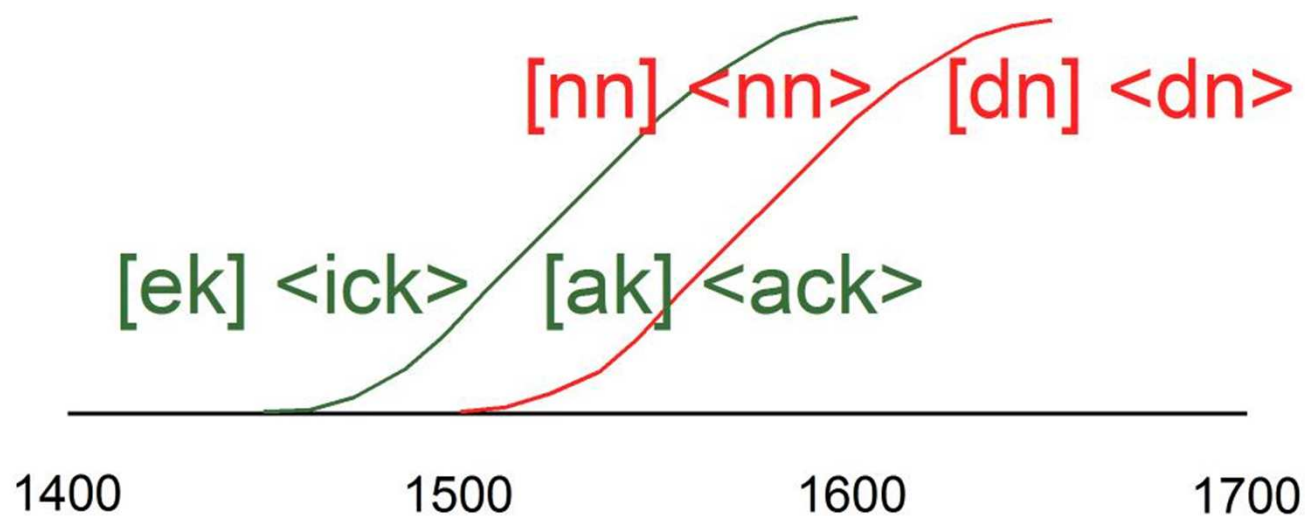
c.1575

18 le

3 le

6 le

3 le

Chanjyow skrif mes son?

-sick

-sack

-jack

-jick

$[-ʒɛk]?$ > $[-ʒak]?$ > $[-dʒak]$

c.1525

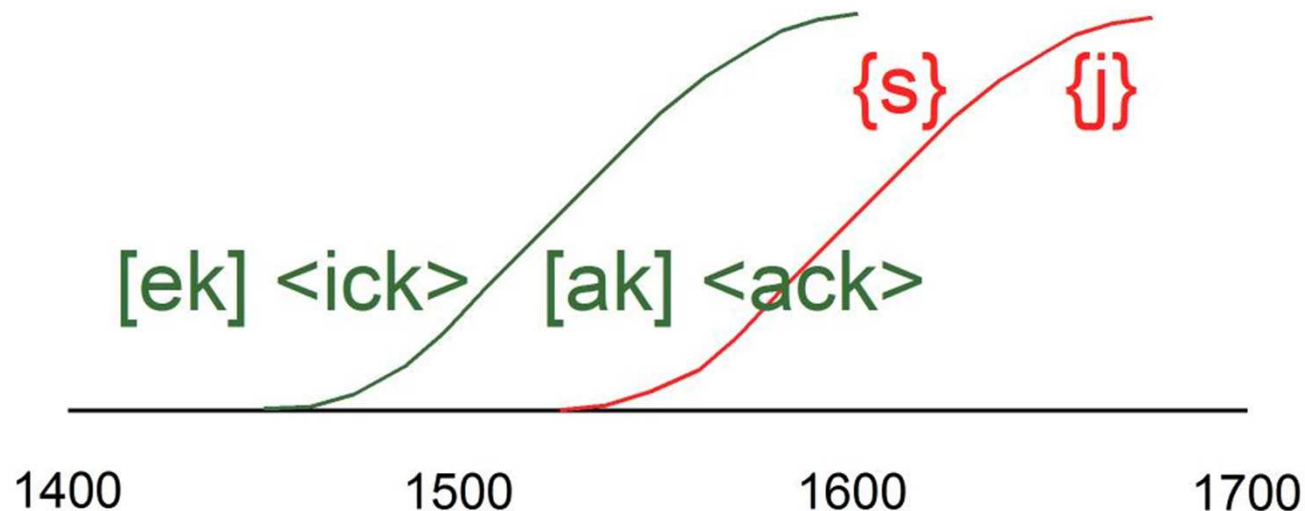
c.1575

15 le

6 le

13 le

7 le kyns 1400

HENWYN-TYLLER

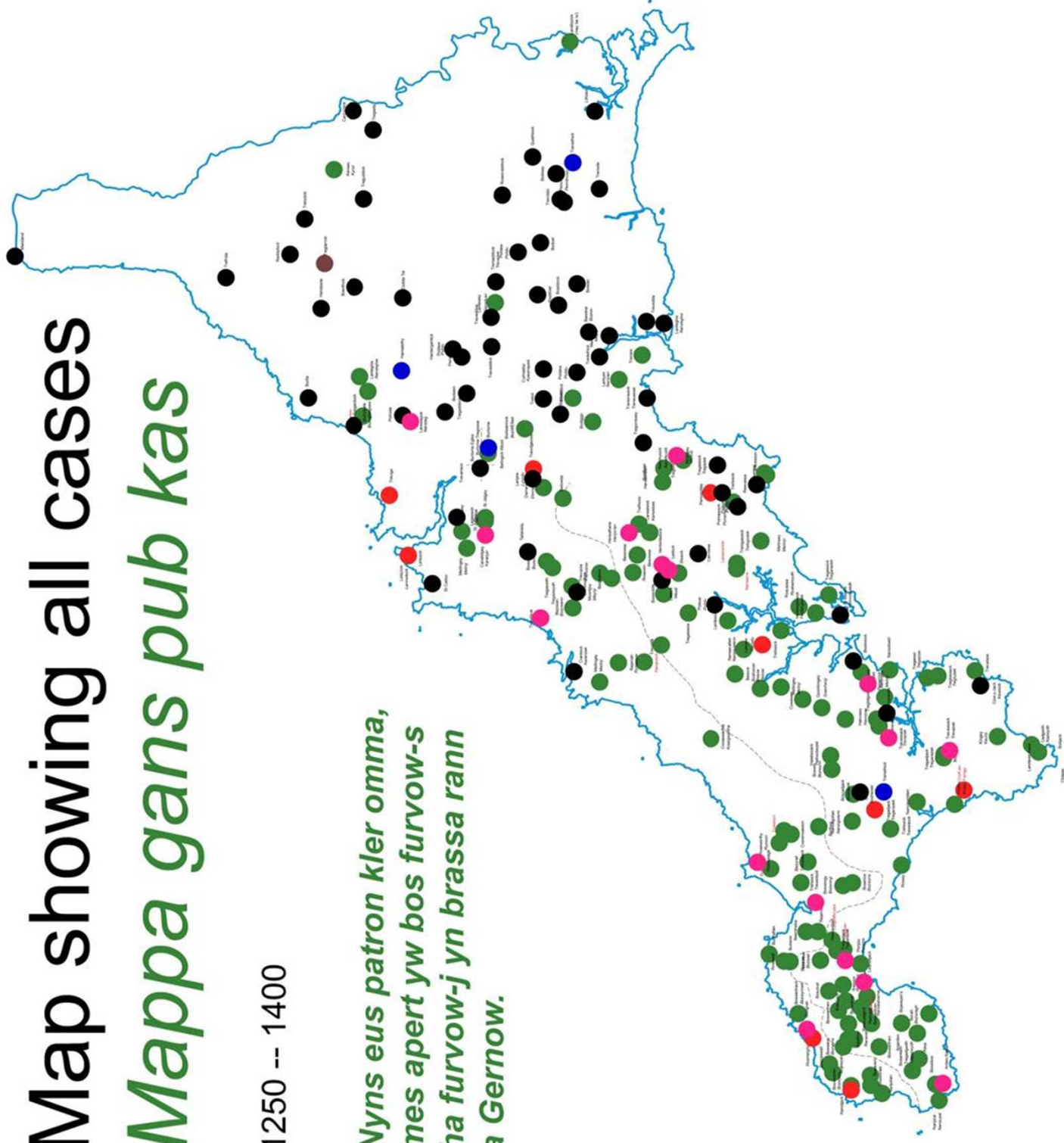
1250 - 1400

Map showing all cases

Mappa gans pub kas

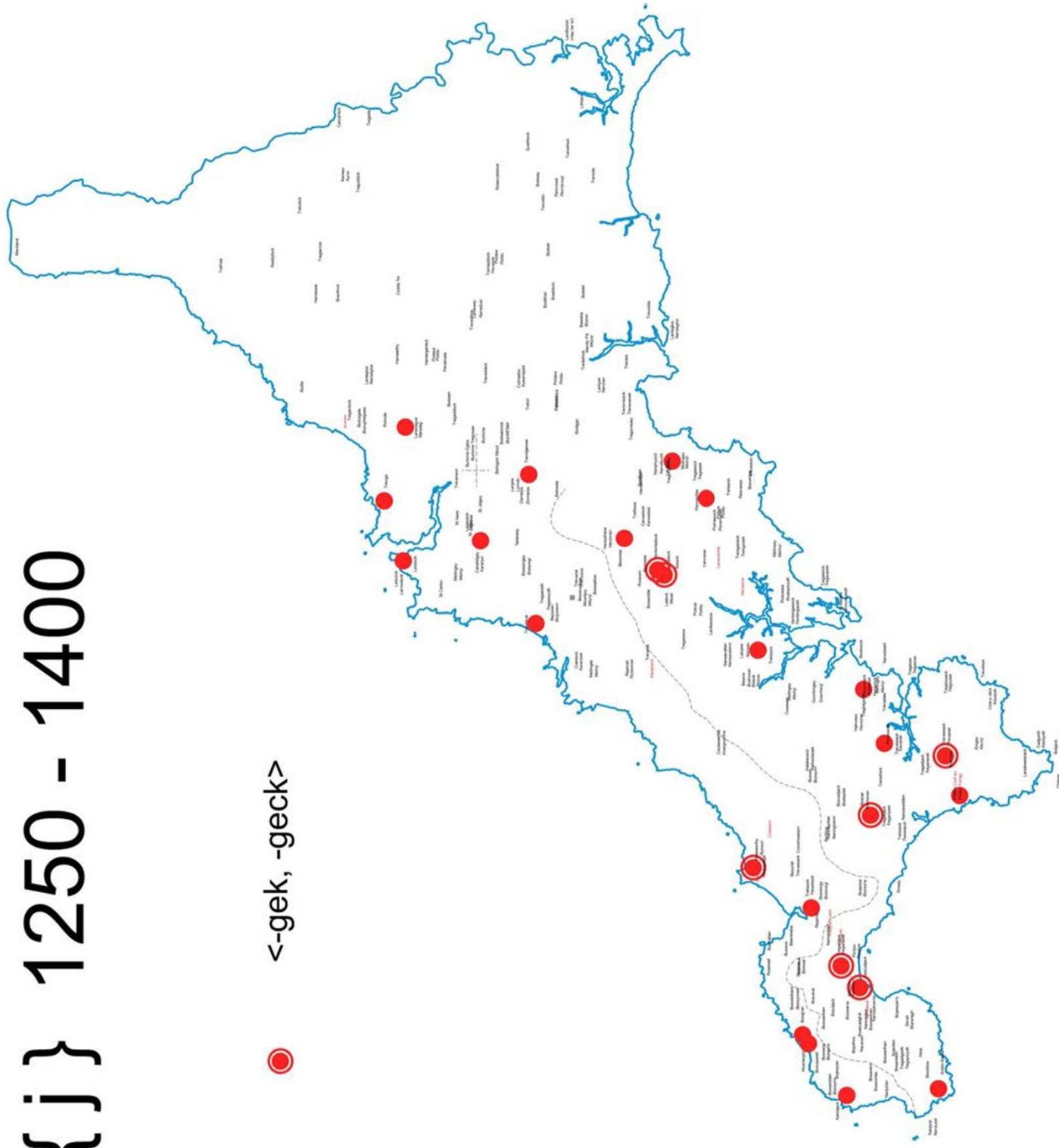
1250 -- 1400

*Nyns eus patron kler omma,
mes apert yw bos furvow-s
ha furvow-j yn brassa rann
a Gernow.*

{j} 1250 - 1400

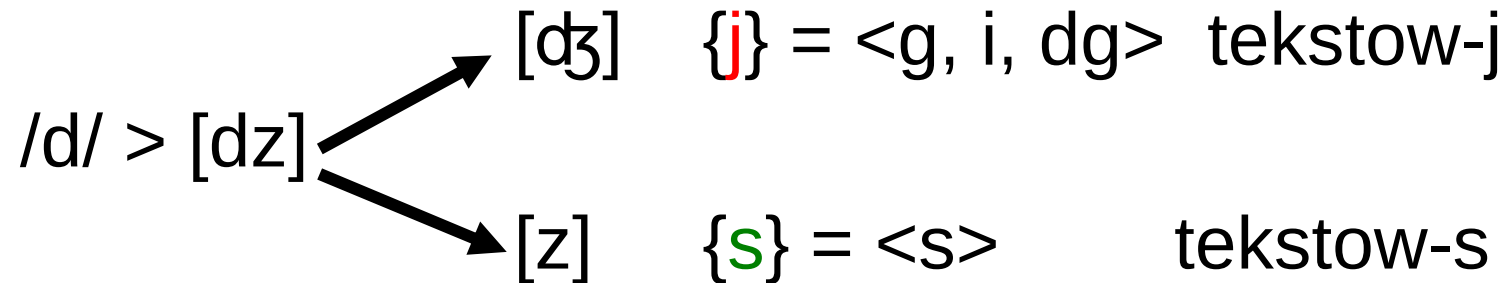
● <-gek, -geck>

PYTH O AN SONYOW?

Tybyansow dihaval

- Herwydh Williams, yth esa dew son:

Herwydh Chaudhri, yth esa dew son:

$/d/ > /z/$ hag ynwedh $/d/ > /d'/ > [dʒ]/$

- Herwydh Holmes, yth esa unn son:

$/d/ \rightarrow ? \rightarrow [ʒ]$ {s~j} > [dʒ]

Tekstow-s ha tekstow-j

	<u>/s/ koth</u>	<u>/d/ koth</u>	<u>/dʒ/ Sowsnek</u>
MC	esely	pesy	venions
OM	esely	cresy	danger
PC	ysyly	crygy	danger
RD	ysyly	crygy	danger
BM	esely	cresy	danger
BK	esyly	pegy	danger
TH	esyly	cresy / crege	da(u)nger
SA	-----	cregy	chanhya
CW	losowe	cregye	da(u)nger

Tybyans Nicholas Williams

(2 lytherennans, 2 son)

Fenten

Ensampel

Lytherennans

ha leveryans

yn Kernewek Kres

Hengernewek /s/

esely

<s> [z]

/d/ (ha /nt, lt/) yn

cre^sy

<s> [z]

Hengernewek

cry^gy

<g> [dʒ]

Sowsnek /dʒ/

dang^{er}

<g> [dʒ]

Tybyans Julyan Holmes

(2 lytherennans, 3 son)

Fenten

Ensampel

Lytherennans

ha leveryans

yn Kernewek Kres

Hengernewek /s/

esely

<s> [z]

/d/ (ha /nt, lt/) yn

cresy

<s> [ʒ]

Hengernewek

crygy

<g> [ʒ]

Sowsnek /dʒ/

dangy

<g> [dʒ]

3 gis-leveryans, po 2 ?

Yn skrifenn a'n vlydhen 1311, y kevir, rag an le henwys Fentenladock war an mappa:

- Funthenladeck
- Funtensech
- Funten Lageck

A ny wra hemma diskwedhes tri
gis-leveryans diaval?

Martesen [d], [z], [dʒ]?

<s> ha <j> y'n tekstow

	MC	OM	RD	PC	BM	BK	TH	SA	CW
pysi	s	s	j	j	s	j	sj	j	j
wosa	-	s	j	j	s	-	s	s	3
nyns yw+	j	s	s	s	s	j	s	j	j
nyns o+	j	s	s	s	s	s	sj	j	j
-jy/-sy	s	sj	j	j	j	j	j	j	sj
a'n jev-	j	j	j	j	j	j	j	-	j

Nyns yw an keth patron yn pub kas!

Tybyans Talat Chaudhri

- Yn y oberenn dhoktoroleth, Chaudhri (2007) a skrifas 165 folenn war an destenn.
- Ragdho, <s> a sev rag [z], ha {j} a yll bos [ʒ] po [dʒ].
- Ev a brov bos stevnikheans gwrys yn 2 gamm:
(1) /d/ > /d'/ > /dʒ/ (2) /z/ > /z'/ > /dʒ/

Ny allav krysi hemma rag /d/, mes [nz, lz] < /nt, lt/
a janjyas dhe [ndʒ, ldʒ] yn *venja*, *allja*.

Kemmysk ynter /d/ hag /s/ (1)

- Nyns esa skant kemmysk vyth ynter henwyn gans /d/ koth ha re gans /s/ koth.
- Rag ensampel, kehevelyn an dhew hanow ma:

gans /s/

Trenaysek 1311

Trenesek 1510

Trenizack 1884

Trenissick mappa

gans /d/

Trevasec 1284

Trevasek 1480

Trevajack 1740

TrevaSSack mappa

Ny wrug Trenesek dos ha bos *Trenijack.

Kemmysk ynter /d/ hag /s/ (2)

Byttegyns, yma dornas a ensamplow hag a hevel diskwedhes kemmysk:

Restreysek 1347, 1382, 1385

Streysek 1485 An hanow ma yw

Striddick 1840 rys + dreysek

Striddicks mappa

Yn le <s> (diworth /s/ koth) re beu gorrys <dd>, mes ny vedha bythkweth /d/ y'n hanow.

Hemma a dhiskwedh <s> diworth /s/ koth dhe vos an keth son ha <s> diworth /d/, sur lowr [z].

Kemmysk ynter /d/ hag /s/ (3)

Ensamplow erell yw dew hanow yn Pennwydh W.

bre issa ?

Breys 1580

Borissa 1680

Brega 1842

Breja mappa

trev issa ?

Trevissa 1428

Trevidia 1748

Trevega 1842

Treveissa mappa

Digolm (1)

- Orth penn geryow, an son /d/ yn Kernewek Koth a dheuth a bos [s] po [z]; /t/ (yn /lt/ ha /nt/) a dheuth ha bos [s].
- Yn kres geryow, y teuth ha bos [s] ynwedh, mes traweythyow, dres oll a-rag /i, l, y/, y fedha stevnikhes dhe [dʒ], skrifys <g> po <i>.
- An furv-s a'n jevo **nivel ughella** ages an furv-j, hag a vedha kemmerys gans Sowsnegoryon, dres oll rag tylleryow bras lowr.

Digolm (2)

- Kyn fe an furv-s ughella y nivel, yth esa lies Kernewegor (an werin, mes ynwedh skriforyon an tekstow) a wre devnydh a'n furv-j.
- Wosa 1549, yth eth an furv-s dhe goll, ha'n furv-j a vedha gwelys yn [henwyn parkow ha karrygi](#), leow anaswonnys gans Sowsnegoryon.
- Ny wrug hemma hwarvos yn [Konteth Pyder](#), hag a vedha kolonndir an furv-s pup-prys.

PANDR'A WRER YN

KERNEWEK DASSERGHYS?

Tybyansow Henry Jenner

- Jenner a grysi y hylli <s> y'n tekstow bos:
[s], [z], [ʃ], [ʒ] po [dʒ]
- Yn kasow a stevnikheans, ev a skrifas <j>.
- Mes y skrifas ynwedh:

The writer is aware that this is a very inadequate discussion of the question, but he does not wish to be unduly intricate, or to enter into a deep phonetic explanation.

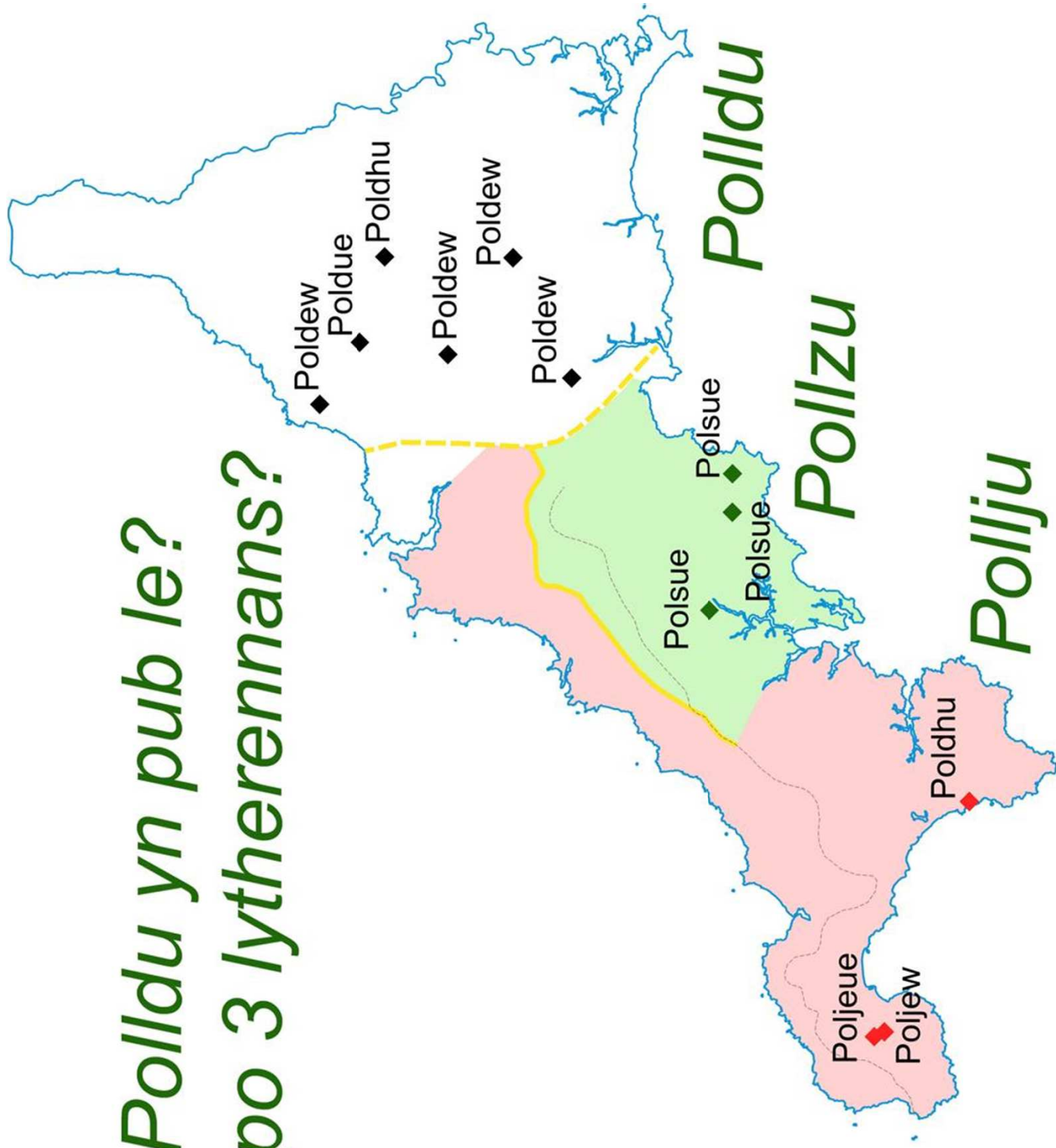
Tybyansow Mordon

- Nance a worras an dhew furv (<s> ha <j>) yn y erlyvrow: r.e. *pysy*, -*jy*; *crysy*, -*jy*
- Mes y hwre devnydh a furvow-s yn y skrifennow, martesen dhe woheles kaletteryow yn Unys avel *pyjy* (hanow-verb) mes *pysaf* (my a bys).
- Yn nebes geryow y hwre devnydh a <j> hepken; r.e. *henji*, *klavji*; *a'n jeves*, *an jydh*, *bolonjedh*.
- Rann vrassa a skriforyon a sywyas Nance.

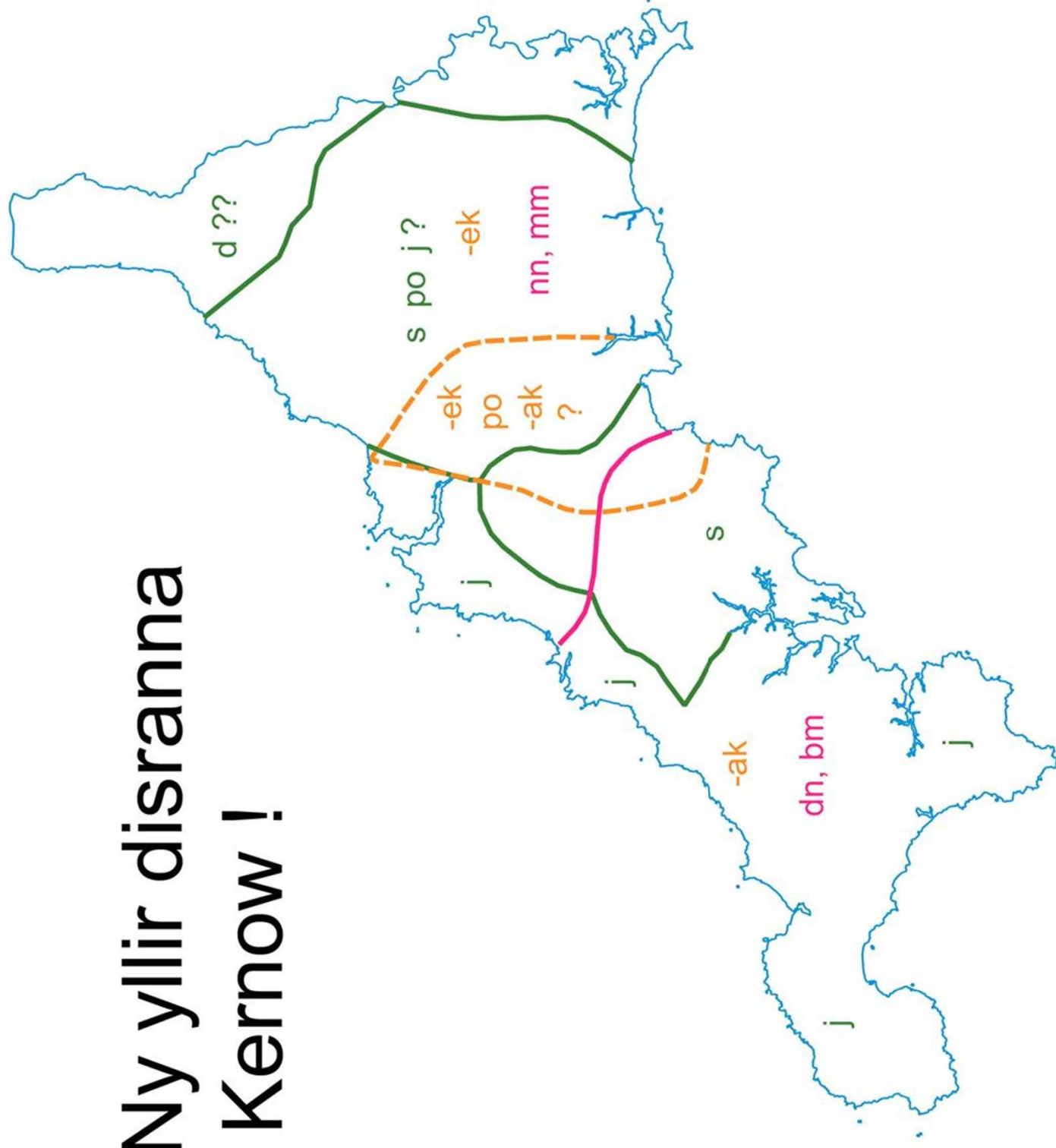
Ha lemmyn?

- Mes pandr'a wrer lemmyn? Nyns eus “furv glawlenn” dhe les, hag yma lies den neb a vynn lehe niver a variennow yn Kernewek.
- A wren ni skrifa *Piw os sy?* po *Piw os jy?*

*Polldu yn pub le?
po 3 lytherennans?*

Ny yllir disranna Kernow !

Pyth dhe wul?

An tybyansow ma yw ow thybyansow evy,
rag Kernewek Kemmyn:

- Gwitha an furv-s avel an furv poesekka,
mes y dhasskrifa avel <z>.
- Gorra an furv-j, gans pub furv arall yw diwedhes,
dhe wul lytherennans Diwedhes
diblans.

Sywyansow

Lytherennans	<s> → <z>	<j>
Leveryans	[z]	[dʒ]
Argerdh	Hwythellans	Stevnikheans
Renkas	ughella	isella
Kolonndir	Powdir	Pyder
Termyn	a-varr	diwedhes